

گوتاری شیعی و واتای واتا، ل وسیه تکی سی باح نجده ردا.. غازی حسان

“شیر تاوکه، همیشه در دوشه توتو”

غازی حسان

ئهمریکا / مئیس تا ۲۷ ی ئازاری ۲۰۲۱

کردی گوتن

زاناکانی زمانه وانی له دزینه و لایه نه نه گوتراو و ئاماژ پ
نکراو کانی بواری زمانه وانی و شیکردنه وای دق بهرد وامن، کرد
قس، یکه که له زانسته کردیه نوکانی زمانه وانی، له نیو زمانی
کور دیشدا تازیه، که وکو به شک له پراگماتیک و به شکیش له کردی
به کاره نهان زمان له نو دق له د ورو به رکی دیاریکراودا
تیریزه کراو. کرد قسه له تک شیکردنه وای به کاره نهانی زمان،
بایخ به لایه نه یاساش وکو داد ویری و حوکم دات.

پراگماتیک لایه نه شاراو و ئا زکانی زمانه به شی دکت و، که
زانسته کانی په شه خه نه یانته وانی به قوو و ورد کارییه پی بگن.
له کرد و دا لایه نه کار کیه کان به کاره نهانی زمان ده گرت و.

کرد قسه پشت به ئرکی اپاندنی له بواری کانی حوکم، ه و،
هوشداری، وریا کردنه و، پرسیار، به یار، سه رسو مان و نمایش و پاسا و
... تاد ده به ست. ئم کرد یه ش به شوای است و، یان نا است و
ئرکی په یو ندی کردن و گه یانندن و کارته کردن اده پنه.

کردی گوتن پتر په یو ست به گوتار و، چونکه گوتاریش وکو
کرد یه کی وابه ست به گوتن و گه یانندن و کارته کردن و به ره مه نه و
خودی ده قکه هه سوکوت ده کات. کردی گوتن له نه و گوتاری هه ر ج
ده قکه دا ده توانه ت و ئ و ئرکه فکری و دهروونی و هونه ریی و شیعی و
و نه کردن و وانه بژی و قو بوونه و و واتا و له کدان و به دی
به نه، که نه ر وکو به ست ئاراسته و و رگر کانی ده کات. ج رج
یه ده ده: پرگماتیک به واتای تاوتو کردنی په و ندی ف رم
زمانیه کان و به کاره نهان کانیان. قازانجی پراگماتیک زمانی
له و دایه، که شیکار ده توانه ت له باره ت و واتای قسه که
به به ستیه تی، ئامانج به به ست کان و بیر که کانیان و هه رو ها و
کردانه ی به نمونه داوا کردن کان له کاتی ئا خوتندا ده یکن، بدو ت.

شیعر، گم یه کی هزری و دروونی و واتایی و وانبیزی و وناکردن ل نه و زماندا، بلای من و شیعر که و کو د ق کی پیرز و برز و واتا سواقدراو سیر د کر، پش ه ر شتک پشت ئستور ب بن ماکانی کرد قس یی و کو (داواکردن، ئاگاداری، حوکم، وریاکردن و، نمایش، بانگ ش..). شیعر ل تکی ئوی پ یام کی دروونی خودیی، چ کردن و ی جیهانی کی ب سنوور، ل نه و د س اتی ت نیا وش ی کدا، ل نه و سنووری ت نیا و ن و وناکردن کی هونری و فکری و دروونیدا د توان ت ب سنوور شت کان بخ یا ندر، شیعر ت نیا ب وش، هز کی واتایی وروژ نر و نمایش و هاندر ل نه و ب کاره نانی و خودی د قدا و کو هز و د س ات و وزی کار ت کردن و هست و نست جو و نندن دروست د کات.

پراگماتیک ل شیکردن و ی گوتار دایتر جخت د کات س ر لای نی ن گوتراو و ن نووسراو (ت نان ت ن گ یشتووش) ل نه و ئ و ئا خاوتن ی خریک ش د کات و. (جارج یس، ۲۰۱۶، ۱۳۶). وات پراگماتیک هاوکاریمان د کات ئ و شت ن بینراوان بد زین و، که هشتا پمان ن گ یشتو و. ل گوتاری شیعر دا ه میش هزی دق ل و کات در د که و ت، که شت گوتراو کانمان هشا ن گ یشت ت و رگر کانی دق. نر ل گوتاری شیعر دا شتک د ت، و رگر ب ت گ یشتن و و رگر تنی پ یام کی پویستی ب ل کدان و ئ و کرد و دیاردان ه ی، که ل در و ی زماندا ه ن.

واتا

زمان ل نه وان واتا دا هز زمان، واتا د س ات ب وش د دات، واتا پ گ ی د قنوس و نر و خا و ن گوتار کان دیاری د کات، هز خودی واتاش و اتا برهم د ه ن ت و. هیچ گوتنک، د ربین و جو و ت نیا د نگک و و ن و وناکردن و ه مای کیش ناتوان ت ل در و ی مانادا ه ب ت، و کو چن واتا ناتوان ت ل در و ی نیشتمانی زماندا بژیت. (م ر ج نیی هیچ ه کار کی سروشتی ب ناول نانی پشیل ب پشیل ه ب ت). (ک. آوریکیونی، ۲۰۰۷، ۲۰).

ل ه مان کاتدا د توانین ب بین واتاناسی پ و ندیی نه وان فرم زمانیی کان و دیارد کان ل جیهانی واقیعدا تاوتو د کات، ه و د دات استی و نا استی پ و ندیی نه وان و سفکردنی شت کان ل ووی زمان و دخی کاروباری جیهانی در و ب ب چاوگر تنی ئ و ی که ئ و و سفان ی ب ه مه نا و (قس کر کی) بد زیت و. (جارج یس، ۲۰۱۶، ۱۹). ئ م ئ و مان ب ش د کات و، که زمان ل نه و د قی

شيعردا دتواننت لسنووری فـرمـ زمانییـکان دـرچـت و پـکـهاتـ
دـرـکـیـکـانی نـو ژیان و جیهانی دـروـی خودی زمانـکـمان بـ
لـکـبداتـوـ. دـکـرـت بـلـین واتای واتاش، یان گـلـان بـدوای واتا
لـنـو واتای شتـکـدا، واتای تـواو دـرکـوتنی قسـکردن ناگـیـنـت،
بـلـکو فـربوونی ئـو شتـیـ، کـ قسـکـر مـبـستیـتی. (آدغون و
ریتشارد، بدون سنة، ۲۵).

وـسـیـت

بریتیـ لـشـیـعـرکـی نوـی سـبـاح بـنـجـدـر، لـسـردـمی کـرـنا
نووسیویـتی. وـسـیـت هـمـایـکی دـروونیـ بـ بـرـو مردن چوون، یان
بیرکردنـوـیـ لـ بـخاوان کردنی پاشماو و دـسـتـکـوت و میراتی
کـسـک، یان شتـکـی تـواو نـکـراوی دـرـوـی ئـیرادی خودی
ئاخـوـرکـیـ، گریمانـی ئـو ش دـکـرـت شتـکـمان بیر بهـنـتـوـ، کـ
لای ئـو واتادار و گرنگـ.

ئـرکـکـانی زمان لـدوو گـروپ کـورت دـکـرـتـ (هـمـاکان و
هـلـچوونـکان)، بـکارهـنـانی خودی وشـیـک دتواننت سـتـیـکی هـواـی
بـت و هـلـوـستـکان بوروژـنـت، ئـمـش دـمانباتـ نیو دـخـک کـ
دـکـرـت جیاوازیـش بن لـوـنـی بزوانـر و ئامـلـئاسا، مادیت و
میسالیت، دین و زانست. (آدغون و ریتشارد، بدون سنة، ۳۴). یـک
وشـ دـکـرـت هـمـا بـت بـ تـنـیا شتـک و پتریش لـشتـک، لـهـمان
کاتدا دـکـرـت واتـکـی پـچـوانـش بـت. وـسـیـت هـمـایـکی دـروونی و
کـمـلـیـتـیـ، نـریتـکی کـلتوری ئیمان و متمانـ و ئاینیشـ،
لـهـمان کاتدا دـکـرـت (بـیار بـت لـباری شتـکان، ئامـژگاری و
نـوـنـیش بـت، دـکـرـت داواکاری بـت، یان فـرمان) واتـ لـووی
هـمـا و هـلـچوونـ دـکـرـت واتای جیاواز و ئـرکی فرـجـر لـخـی
بـگـرـت.

وـسـیـت، یـکـسانـ بـمـردن، لـکـاتـکـدا مـرج نیـ مـبـست لـمردن خودی
ئـو مردنـ جـستـکوژ بـت، کـ مـرـف بـشـوـیـکی ئاسایی بیری لـ
دـکـاتـوـ، بـلـگـ وـسـیـت جـرـک لـگـلـانـو بـ نـو بیرـوـریـکـانی
ژیان بـت. وـسـیـت واتا زمانییـکی بـتـوندی بـستراوـتـو
بـپـرـسـکـانی پـشـمردن لای مـرـف، یان هـمـایـ بـ ژمارـیـک ئاوات و
خواست و نـوـنـی و داواکاری، یان خودی مردن پـنـاسـ دـکـات،
بـواتای ئـو وـسـیـتـکـر بیری لـ مردن کردـتـوـ. شـیـعـر واتایـکی
دیـکـ بـ وـسـیـت دـبـخـشـت، واتایـک، کـ لـواقیعی جیهانی دـرـوـی
زماندا هـیـ. وـسـیـت بـلـگـ ئامـژگاری بـت، ئاگادارکردنـوـ و
داواکاری و نمایش بـت. تـنـیا بیرهـنـانـو وـی وـنـی ئـو دـخـشـ، کـ
مـرـف لـئـنـجامی (کـیـلـبوون، پاشکـی نـبوونی، وـشتـکی شـلـژاوی

د ځای شیعری "وہ سیہت"

۱۶ ئازارى ۲۰۲۱

ئەگەر شەرقىي بىخوات

ناسینه وهی مەرد ئاسانە

خوځنم به لالۍ ويه وه نامنځته وه

ههزار و يهك يي شين ده كر نه وه

گه هکه جوانه کان داوات ل ده کهن بجیته ناویان و چه تریان هه دهی

نالی و

گہران و

ئەنۋەر قادىر مەھمەد بىكۆزە

لله کت نه خستوو ته گهرووی هیچ گه را نیب ژکه وه

شا عیری یا شخا یه رښک و ځایه چی و نا نی نا نیش

له کاتی کڻووشدا مرد (سـ باح ڻڻ نجد ر، و سید ت،

. (<https://dengkan.info/archives/19313>

زبیر زهوائی یوون، یوونی میخی نوئی مندائی دگور زبت،

شا عیر لہم ہوا وا وا دا نا ما ژ نا نا شوین و نا نا کات نا کات، نا نا م

مَنْ لَمْ يُزِمْ نَجَامِي شَاهِدٌ بِوَدْعِهِ وَنَفْسُهُ خُودِي دَقِيقَةً، وَلَوْ دَخَلَ دُكَّانَ

للزمو هـر کا تہ کی ٹاشکرادا کا تہ کی ٹامار پے نہ کراوی شار او

هه.ر، تانیا لانیو و ئو دقانلی ئاماژلی ئاشکراش نین، کات و شوین

يوونيان ھېر ۋە لائوزو ھەر شوئندكى ئاشكرادا، شوئندكى شاراو

ہمارے، وائے لے نہ ہو ہمارے گوتار کی استیلاؤں کی دکان، گوتار کی

نا است و خای نادیار و نا بر چستای زینرا و بش ه بر . و اتا بر کی

دیکھ لے (واتا دے) دیکھ، لے، واتا دے واتا دے واتا دے

واتای و اتاش بد ز بند و، چونک ئما ز یو ندیان ر ئری و

در کارهای بنانی خودی زمانه و هه.

د قنوو سی و اسیدات زمانه کی کاره ناول، هیچ و شل و نیشا نه و ه ما ی کی

زمانی لفظ و استعاره کا نداء یہ نثر کی و یہ کام نہیں، نظم نثر کا نش و ایان

کردوو له هره ورځه يې کدا پتر له کړد قسه يېک بد زينه وو، ئم
له کک پينه وو يېش هاوکارمان د بېت بې تگ يشتن له واتاي واتا
شاراو کان. کاتک د بېت (له کاتي که نش مرد) و سفي کاتي
مردن کمان بې دکات، که له کک نش بردندا بوو، مرد واتې پېش کاتي
قسه کړدن مرد، بېم د قنوو بېشو يېک چته ناو کات، که ه موو
شتک له کاتي ئاخوتن و ووداو کانې نهو گوتار کدا قوماون. (چاو
م سوو نډ) داوکاری و نیمچ فرمان کک کاتک کاتي قسه کړدن
و بېکاره ناني زمانه کک يې. واتا ه نووک، بېم نام بې شن دواتر،
له کاتي دواي ئاخوتن کک د کرته وو. له نهو و نډ و د بېکي بېک وو
بې ستر او دا (ئستا و ئايند) دا شته کان بې رجسته کراون، بې ئو وې
هیچ ئامار يېکي تايبت بېکات له نهو گوتار کدا ه بېت، بېم کات
ه يې.

ئابوور نووسين، يان گوتن له نهو د قدا، ه نېکي دیک، که مېلی
بېر و چې کړدن وې واتا، واتا له جیکی و واتا گشتی و واتا
د روونی و فکريې کان وو ه يې، د بات. فکر لايې نېکي که مېلای تي
ه يې و له ه مان کاتيشدا لايې نېکي که سي و خودی ه يې. (ادغون و
تشارد، بدون سنة، ٦٢). بېر له نهو د قدا له تک ئرکي که مېلای تي،
ئرکي خوديشی له خگرتوو. و سيېت جند ديارد و نريت و خوکی
که مېلای تي، له ه مان گا قدا لايې نېکي که سي و خوديشی له خگرتوو.
ننگ د قنوو له ه نډک شو نندا و کو خو نډر، که بې ره مه نډ وې
خودی د قک يې بېری له ه م لايې نی واتا و م بېست و ئرکي وش کان
نېکړد بېت وو، يان خو نډر بې ه ی شیکړدن وو له م بېستی د قنوو
دوور بک وېت وو. له بېر ئو وې وش ئرک و ه ما و نيشانې جياوازي
له خگرتوو، ئاسايې نډر و و رگريش بې پې دې ورو بېر که مېلای تي
و باکگراوندي ئ شنبیری و ئاستی چينا ي تي و ت م ن و دخی د روونی
واتاي نو بې ئو شتانې دروست بک ن، که خا و نی ه ما و نيشانې
جياوازن. بې و اتايې کی دیک (و سيېت) د کرېت لای نډر و وگر واتا
و م بېستی جياواز دروست بکات.

له ه مان کاتدا د توانين بېن له نهو هره واتايې کی ئاشکرا و
است و خدا، و اتايې کی نا است و خې شاراوې نې بېراویش ه يې،
له نهو هره ه نېکي و اتايې بې رجسته و واقیعی و فره نگی، و اتايې کی
نا بې رجسته ه يې، که پې يو سته بې ه نډ که مېلای تي و د روونی و
فکريې کانې د ر وې زمان، که مېلای گا واتاي نو بېان پې د بې خشت.

بې نمونې که د قنوو د بېت: (کو نې بېر که م شيعر) واتاي ئم
دېر بې نډ ئاشکرا و بې رجسته يې فرمی زمانه کک ديار، خو نډر
پېوېستی بې لکدان وو و د زينه وې واتاي شاراو و کړدې دیک
ناکات.

نادیار کان، یان ئو شتانی لددرووی جیهانی زماندا هی. ل م
دقدا (کوو بهیج شوویک مر ق نیی) و (شعیریش شتکی فیزیکی ب
گیان د رناک ویت).

واتا نا است و خکی گوتاری ئم د و سفید، دی ویت شاعر و کو
بوونکی زیندوو، و کو ب شک ل پکها تی (حی- پیو ندی کو و
باوک-، ک م ای تی یشی ک م ای تی-، پل و پای ی ن ب ر و کو-
یک مین و خ شو ویست و ب ه ز- نشان بدرت، نمایش کی و تایید، ک
کو و کو پاساو ب درختنی پگ و د سات و هزی شاعر ب کاری
د ه نیت).

دقنوووس دت :

“ئگ ر شر بمخوات

گرمای خونم بلال ویو د م نیت و

ناسین و ی م رد ئاسا ن”

ل م د ا ن دا ئرک و ب کاره نانی زمان ل ن و گوتاری دق ک دا
د رد ک ویت، ک بریتی ل :

ئگ ر = پشگریمان کردن، دقنوووس دنیا نیی ل و ی شرک
بیخوات، ب م ئگ ر ئم روویدا، چ دق و م؟ کاتی قس کردن و
گریمان ک ئستای، ب م بیرد کات و ئگ ر ل داها توودا شر
بیخوات، شر ک ش دیار نیی چ ن و ل چ د خک دای، ب م ئم
د زانین ئم د ب ل (شو ن ک و کاتک و ب ه کارک و ل گ
ب کاره نانی شت ک و و وودات).

شر = گیان و رکی ب هزی ترسناک.

ئگ ر = گریمان ی، ئگ ر ئم ووداو و ویدا، شر مر ق کی خوارد،
شر شاعیر کی خوارد، چ وود دات.

بمخوات = کارک ک ل (ب + م + خوات) پکها توو. (ب) و کو
نشان ی کی زمان د ب ستین و ب دوو کردی جیاوازی و کو
(داوا کردن) و (فرمان پ کردن) ب نمون (بمخ/ بمر/ بگر/)
بخو ن و.. (تاد) ب مان د رد ک ویت ل م د رب ین دا ئم (ب)
نشان و هست و جوو ی کی نیگ رانک ری لای دقنوووس ل خ گرتوو،
ئم شی ب ستاو ت و ب (ئگ ر) ک.

ه رو ها (ب) ک ب ستر او ت و ب فرمان ک لددرووی خودی دق ک
دای. وات (شر) ل لاین ک سان کی نادیار ئماژ پ ن کراو
فرمانی پ کراو خا و نی ئم گوتار بخوات، یان خودی دقنوووس
پشگریمان ی ئ و د کات، شر ب هان دان و فریودان و
خا پ ر ک کان و بیخوات، ئ و کات چ دق و م. ب گومان ل ووی
واتای و م ب ست شت کی دیک ی شاراو هست پ د کر ت، ئ ویش

نځو په شاعري گډون و کاريگر د بټ گيانو وري گډون و کاريگر
بيخوات.

دق گډون په دوای گونجان و هاوسنگي لږ نوان جيهاني ناو و و
درون وای خپدا، ناسايي شريک لږ دارستانک کسک بخوات، بټام
دقنوس لږم دقدا مټ بستي پيشانداني گډون و لږها تووي و
پلای بږزي خپتي، وات کسکي مزن د بټ لږلايښ گيانو وريکي
بټهزي مزن بخورت، نټم نوبانگ و بټها و هزي نټو و بټو
سږو و دټات، بټام کاتک چټټي قونگيراو دټخوات، هيچ
شو نځو واريکي بټلوي نټم گيانو وري نامټ. نټو دټو وټ هاوسنگي
لږ نوان خي (ناو وای دق) و شر (جيهاني درون وای دق) دروست
بکات.

(دي سوسر) په کک لږ زمانو وانه بټنوبانگ کاني جيهان لږ سږتاي
سټدي بستي مدا تيږي بونيگ رايي دام زرانند، نټو
لږ توږين و کاني پستي بټ زمان دټستا، نټک قس کردن، زمانيشي
بټمار په سيستمی نيشاندار داناو. (محمد الشاوش، ۲۰۰۱، ۴۱).
نټمش وامن لږ دټکات بير لږو بکټين و ک شیکردن وای گوتاري
زمانی دق پټيوست بټ (واتا و کردی پټيو نځو و چټني تي
گټياندني پټيام و مټ بټست).

گوتاري نا استوخ لږنو نټم دقدا هټندک ثامان مان بټ
دردټات، (هاريس) پټي واي لږ شیکردن وای گوتاردا پټويست بچين
درون وای سټ. (فان دايک) پټي واي دټتوانرت خو وټشتمان
لږ چوارچ وای پلانی بنټ تي دق ديارى بکرت. (زنتيسلاف وارزنياک،
۲۰۳۳، ۵۶). لږوان:

کردی گيرمان کک لږنو دټخکي دروني ټټخند گرانى تيږي لږ پريسيار
و لږ کدان و نووسراو، واتاي (خواردن و شر و نټگر) هټمان نټو
واتا استوخ په ناگټين، ک نټم دټبينين، واتاي ناديارى نټو
واتاي هټر په کک لږم کرد و ناو و لږ کدان و و ټټوانينى هټي،
هټمان شت نين. (گوتاري، زمان سيستم کټي تي و قس کردن واتا و
دټوروب کټي تي). (ابراهيم بشار، ۲۰۱۶، ۱۹). دقنوس لږنو
(نټگر) دا لږ کدان و و ټټوانين و کاردان و و بټدواداچوون و
گريمان و وټناکردن کي دروني پټ لږواتا و ورژنډر و پريسيار
بټرجټ دټکات. لږنو (شردا) هټر و دټندي و وټشيگ رايي و
خوښ و ترس و نيگ راني و اپټ اندني فټرمانى نټوانى دیک و
نټزانين و کوږ وري و نادادي وټناکراو. لږ بيري نټکين و کو
(رټلان بارت) ثامان پټ دټکات (دټق کراو دټرفت بټخوښډر دټدات
بټشدارى لږ بټرهټه ناني دق بکات). (صلاح فضل، ۲۰۰۴، ۲۷۱-۲۷۲).
گوتار هټميش و کو دټق کي کراو لږ بټردم و رگر و خوښډر و

بینرکانی دږدک وټ. وږگرکان گوتارک وږدگرن و شی دکږنډ و دواتر بیروا و کاردانډ وای خپان لباری و دږدږن. لږنډو (بمخوات) (من و ئو و خواردن) وکو کارکتږ و کردار و پرسپار و وټناکردن نمایشکراو. لزماندا وش یک واتای هږی، یان بلای کږم و واتای کی چسپوی هږی و لږنډوان خکږدا بکارډت. (ک. آوریکیونی، ۲۰۰۷، ۲۰). مږبستمان وای ئگږر شر یک واتای فږهنگی هږت لږنډو زماندا، بږام لږبکارهنگاندا بږپی تایبتمندی دږوربږک واتای دیک وږدگرت.

لږنډو واتای (بمخوات) دا، چنډین واتای دیک نادیار و نااستوخ هږی. گوتاری ئم وږنډ شیعریی، ئو گوتار استوخ یی، کږ ئم دږبینین، واتای هږیقی نډو دږک نادیار، منی خوږنږ دږت بږدوایدا بگږت، چونک من باش دږانم مږج نیی هږموو (من)ک، واتای (من/خږم) بگږی نډت، گریمانی ئو دږکرت (من) وټناکردنی (ت/ئو) بږت، دږکرت من کږسکی دږنډ، بږخشنډ، دادپږور، زالم، کږیل، نازاد، پاشک، سږربږخ، خاوان بږهږم، گږنډ، ساخ و سږر است، قږپیچی، استگ، درزن... تاد) بږت. شر دږکرت مږفکی دږندی کږیل ی جږجږکاری فږرمانی ئوانی دیک بږت، یان دږنډی کی ترسناک بږت. لږم چنډ نموونږ دا واتای نډو دږکږ، کږدږکرت هږگږاوږن، لواتا استوخ و بینراوکان جیا دږکږینډو:

یږکږم: "مانډوای گږرمای و ناسینډوای مږرد بږئاسانی" دوو واتای ئږرږنینډ.

دووږم: "هږزار و یږک یږشن دږکږنډو" واتای کی ئږرږنیی. سږیږم: "چاوی دیوان لږخت بږسکږنډ" داوای کی ئږرږنیی. چوارم: "گږگږکان جوانږکان داوات لږ دږکږن بږیت ناویان" داوای کی ئږرږنیی.

پنږم: (ناای و گږران و ئنږر قادر مږد بکوژ) فږرمان و داوای کی نږرږنیی.

لږیږکږمدا گږرمای خوږن لږکرد وږدا کارسات کی ناخشی نادروست، بږام بږوټناکردنی مانډوای خوږن بږلالویدو، واتا نږرږنیی کږ گږاو بږ واتای کی بږهږزی ئږرږنی. مانډوای دږقنوس و مانډوای لږنډو بیر وږی و گږانډوږدا، پږیوست کراو بږشونی مانډوای خوږنډک.

مږرد واتای کی ئږرږنیی، ناسینډوای بږئاسانی وزی کی زږری ناوټ، بږام ئو مږبستی خودی مږرد نیی، گوتارک کی ئو ئاماز ی بږواتای کی پږچوانی نږگوتار، ئویش (کردی قورسی دږزینډوای

نام‌ردي). دس‌لالتی کورتگوتن و به‌ه‌ز د‌رب‌ین لای د‌قنوس، واقع‌کی به‌ره‌ه‌ناو، نتوان‌ت و ن‌ی‌وت ه‌مووشت و به‌س‌رهات و کار‌کت‌ر‌کان ئاشکرا بکات. کارت‌کردن و ت‌ک‌بوون ل‌گ‌ د‌ق ل‌ژ‌ر کاریگ‌ری کردی پ‌یو‌نیکردنی زمان دای، ئ‌م‌ ب‌نگ‌ د‌وروب‌ر‌کی ه‌قیقی ب‌ت، یان خ‌ی‌ی و دروستکراو. (ابراهیم بشار، ۲۰۱۶، ۲۰). ه‌ر وش‌یک ئ‌و گا‌فی د‌گوت‌ت، تا ئ‌و کات‌ی د‌گات و‌رگر‌کی ئاسای‌ گ‌ان به‌س‌ر واتا و توانا و ه‌ز و ل‌کدان‌و‌شیدا ب‌ت. واتا گوتنی ه‌ر وش‌یک واتا و م‌به‌ست‌کی تاکو گ‌یشتن گوی و‌رگر‌کی، ئاسای‌ واتاک‌ی بگ‌ت، چونک‌ توانست‌ م‌عریفی‌کانی و‌رگر‌کان و ئ‌و د‌وروب‌ر‌ ک‌م‌ل‌ای‌تی‌ ت‌یدا د‌ژیت کاریگ‌ری ل‌س‌ر شیکردن‌و‌ی گوتاری د‌ق‌ک‌ و ت‌نیا س‌ر ل‌نوب به‌ره‌م‌ه‌نا‌و‌ی د‌ق‌ک‌ د‌ب‌ت.

من و‌کو خو‌ن‌ر ه‌ست به‌ه‌ستی قووی د‌قنوس د‌ک‌م، ک‌ ل‌ (و‌سی‌ت) ک‌یدا باسی ترس و نیگ‌رانی و فشاری د‌روونی ل‌شاعیر‌کی پاشخاپ‌ر‌کمان به‌ و‌نا د‌کات. ئ‌و و‌سی‌ت‌کی ه‌ر ت‌نیا وش‌یک‌ی‌ ب‌زمانی نیی، ه‌وا و زانیاریمان ل‌بار‌ی خودی ه‌قیقی (و‌سی‌ت) پ‌ بدات، ب‌کو ئ‌و د‌چ‌ت‌ جیهانی د‌ر‌و‌ی (وسی‌ت) و ئام‌ژگاری و‌رگر (شاعیر ب‌ک‌ن‌ش‌مردوو) د‌کات، واز ل‌ (ق‌پ‌چ‌تی و کوشتنی د‌روونی ئ‌وانی دیک‌ به‌ن‌ت). منی خو‌ن‌ر ل‌ر‌دا ب‌شداری ل‌ به‌ره‌م‌ه‌نا‌و‌ی گوتاری د‌ق‌ک‌ د‌ک‌م. من د‌ستکاری بن‌مای ب‌زمانی د‌ق‌ک‌ ناک‌م، ب‌ام د‌توانم واتای نو، جیاواز به‌پ‌ی د‌وروب‌ری خو‌ن‌د‌و‌کی خ‌م به‌ره‌م به‌ن‌م‌و.

(د‌ق به‌ره‌م‌ه‌ن‌) (جولیا کریستیفا، بدون سنة، ۲۱). م‌به‌ستمان ئ‌و‌ی‌ گوتاری د‌ق ژمار‌یک د‌خی دروونی و ک‌م‌ل‌ای‌تی و واتایی و فکری ل‌گ‌ خ‌یدا دروست د‌کات، ک‌ خو‌ن‌ری ئاسایی پ‌ش‌خو‌ن‌د‌و‌ی د‌ق‌ک‌ ه‌ستی پ‌ ن‌کردوو. ه‌ند‌ک جار ئ‌و شتانی د‌قنوس د‌ی‌ت‌ خاو‌نی شت‌کان ک‌ ت‌یدا د‌ژین، ب‌م وردیی و قووی و جوو و کارت‌کردن کاریگ‌ر ه‌ستی پ‌ ناک‌ن، به‌ی د‌ب‌ین د‌ق به‌ره‌م‌ه‌ن‌، گوتاریش ساکانی پ‌یو‌ندیکردن ل‌ن‌وان ن‌ر‌ر و و‌رگر دروست د‌کات. س‌باح ب‌نجد‌ر نای‌وت ل‌پ‌راو‌ز بیربکات‌و، ناشی‌وت پ‌راو‌ن‌کان به‌پ‌راو‌زخراویی پشتگو بخت. ئ‌و ل‌ن‌و د‌رووندا واتا دروست د‌کات، ل‌ن‌و وش‌دا ه‌ز به‌ه‌ز د‌کات و ل‌ و‌ناکردندا بیر‌ک‌یک به‌ره‌م د‌ه‌ن‌ت، ک‌ بیر‌ک‌ی ک‌سانی دیک‌ ن‌چ‌ت، ل‌ن‌و گوتندا ب‌گاکانی پ‌یو‌ندیکردن دروست د‌کات.

گوتاری د‌ق باب‌ت و ک‌س و ووداو و شت‌کی مردوو، زیندوو د‌کات‌و، یان ووداو‌کی ل‌بیرکراوی پ‌راو‌ز بیرد‌ه‌ن‌ت‌و. ل‌خ‌ای دوو‌مدا ب‌شکردن‌و ل‌کرد‌و‌دا و‌ناکردن‌کی ه‌گ‌و‌او‌ی

تارکی و چاوبه‌ست‌کیه. (چاو م‌سوو‌ند)، که پ‌مان ده‌ت نام‌رد، م‌رد به، س‌یری نه‌وچاوم بکه و م‌رد به، ئ‌ر که تایی ژیان و وو‌داو و نا‌که‌کی و که‌ش‌کان نیه، من له‌م ده‌ردا ده‌ست ده‌که‌م دوو که‌س (بریندار‌کی به‌رد‌م ش‌ر‌ک وستاو و که‌س‌کی دیک‌ی نام‌ردی ق‌پ‌چیش به‌کزی و‌ستاو و ناتوان‌ت وو‌به‌روو بیر‌که و ق‌س‌کانی به‌که‌سی به‌ران‌به‌ری به‌ت).

ده‌ق‌نووس و‌س‌فی ئ‌و که‌س‌مان به‌ ناکات، که پ‌ی ده‌ت (چاو م‌سوو‌ند)، به‌ام گوتاری ده‌ف‌که و له‌کاتید‌خو‌نم‌وی ده‌ف‌که‌دا، گوتار‌کم لا به‌رج‌ست ده‌به‌ت، گوتار‌ک بای دوو که‌ب له‌مان‌ک و‌س‌ف و واتا و ئ‌رک و پ‌ناس و باری ده‌روونی و ش‌وی کار‌که‌ت‌ر‌کی نادباری به‌رج‌ست نه‌کراو و‌س‌فی به‌س‌رهات و کار‌که‌ت‌ر و کار‌دان‌و و که‌ش ه‌م‌لایه‌ن‌کانی کار‌که‌ت‌رانم به‌ بکات، چ‌ن؟ (چاو م‌سوو‌ند) ق‌س‌که‌ر داو له‌گو‌گر‌که‌ی ده‌کات، چاوی نه‌سوو‌ند‌ت، واتا خ‌ی نه‌دز‌ت‌و، م‌رد به‌ت، گ‌م‌ژ‌یی نه‌نو‌ند‌ت. خاوه‌ن گوتار‌که/ که ده‌که‌ت به‌ین خودی شاعیر و‌س‌فی که‌س‌کمان به‌نا‌است‌وخ‌یی به‌ ده‌کات، پ‌ له‌واتا و م‌به‌ست و و‌س‌ف و ئ‌رک.

ت‌ش و‌کو خو‌ند‌ری ئ‌م ده‌ف‌ی من، چاوت دابخ و بیر له‌و‌ند‌ی که‌س‌کی له‌م ج‌ر‌ر بکه‌و، که له‌ژیانی ئاسایی خ‌ت تووشی ده‌بیت و که‌س‌کی نام‌رد. ئ‌م نام‌رد و‌کو ش‌ر‌کی ده‌ند ت‌ بخوات، یان و‌کو چ‌ف‌که‌کی قونگیراو بتخوات، به‌ام نه‌توان‌ت له‌کاتی ئاخاوتندا س‌یری چاوه‌کانی ت‌ بکات. چ و‌ناکردن‌کی ده‌روونی و پ‌ جوو‌یه. واتا پ‌ له‌واتای دیک، و‌کو چ‌ن زمان پ‌ له‌زمانی دیک، کار و ئ‌رکانی ه‌م‌ج‌رن، ش‌وازی ق‌س‌کردنیش ه‌م‌چ‌شن، ده‌ربه‌ین و واتاش ده‌که‌ت فر‌بن. له‌بیر نه‌که‌ین ژمار‌یک پ‌وان‌ی زمان‌وانی به‌ به‌ره‌مه‌ن‌انی ده‌قی س‌ر‌که‌وتوو ه‌یه له‌وان (گونجان، م‌به‌ستدار، پ‌شوازی له‌کراو، پ‌گ‌دار به‌ت، ده‌نای ده‌ن). (ره‌رت دو بکراند و لفغانغ دریس‌لر، ۱۹۹۲، ۷۷). گوتاری (و‌سی‌ت) گونجان و م‌به‌ستداری و پ‌سوازی ت‌دایه، له‌ه‌مان کاتدا پشت به‌ستوو به‌بیر‌که‌ی مر‌یی گشتگیر، که ده‌که‌ت ئ‌م ش‌تان خ‌که‌کی دیک‌ش له‌شو‌ن و کاتی جیاواز ئاماز‌یان پ‌ کرد‌به‌ت، به‌ام ده‌ق‌نووس به‌ م‌به‌ست و پ‌گ‌یه‌کی نو‌ی جیاوازی له‌وانی دیک ده‌ف‌که‌ی به‌ره‌مه‌ناو، خودی ده‌ف‌که‌ش دونیای‌کی دیک‌ی به‌ره‌مه‌ناو ت‌و.

ئ‌م له‌نه‌و زماندا ده‌ژین، و‌کو چ‌ن واتا له‌نه‌و وش‌دا ده‌ژیت. ئ‌م له‌گ‌ی گوتنه‌و ده‌مان‌و‌ت پ‌یو‌ندی به‌و‌ر‌گر‌کانمان‌و بکه‌ین، ه‌ر گوتنه‌ک واتا و ت‌گ‌یشتن و له‌کدان‌و‌که‌شی پ‌یو‌ندی به‌ده‌خی گوتن و ده‌خ و ش‌وواز و ه‌کار و چ‌نی‌تی و‌ر‌گرتن و ئینجا

مەبەستەکانی لەکدانەوی واتای وشە بەزار و نووسراوەکانەو هەیە. لەنووسیندا ئێمە گەڤانە زەر بەهەواشی وودەدات، هەروەها کاتی گەشتن لەنەوان نووسین و خوێندنەوەکەیدا کاتێکی درێژخایەنە، بەبام لەگوتندا مەسەلەکە بەستراوەتوو بەچەند هەکارەکە، لەوانە: گوتن و وەرگرتنەکە کاتێکەیان لەکنزیکە. دینگ و دەرەین و جوو و ئاوازی گوتنەکە و کەشوەهەوای گوتن و وەرگرتن و شەوازی دەرەینەکانیش کاریگەرییان لەسەر وەرگرتن و لەکدانەوی گوتارە دەرەینەکانە. وشە بەهەزە، هەزە وشەش لەئەرکەکانی پتر بەدیار دەکەوێت. بە نموونە ئێگەر بەبەین (شەر بمخوات) زەر جیاوازی لەگەڵ ئێوای بەبەین (ئێگەر شەر بمخوات). ئێمە خۆمان لەهەردوو گوتن دەگەین، بەبام لەکدانەو و تەگەشتنمان بەیان جیاوازی، چونکە ئەرک و مەبەست و واتای گوتاری هەردوو گوتن جیاوازی.

شەر لە سەد ساڵ پێش ئێستا ئێنگە واتایەکیان دوو واتای هەبووەت، ئێمە بەکارهێنانی شەر بە گەیانە چەند مەبەستەک و دروستکردنی ئەرکی واتایی جیاوازی بەکاردەت. (کەنەش) وەک ئاوەکارەکی ئەرک و واتای جیاوازی بەپێی بەکارهێنان و دەرەینەری گوتنەکە دەرەین، هەروەها بەپێی دەخی کەمەبەیت و تەمەن و چین و ئاستی ئێشەبیری و ئایینی و بەپێی کەلتوری کەمەبەیتەکانیش واتای بەکارهێنانەکە دەرەینەت. بە نموونە کاتێک دەرەین:

- کەنەشت بە دەبەم. واتە لەت دەپاڵەمەو، تەکات لە دەکەم، داوات لە دەکەم.
- کەنەشەر. واتا کەسەکی هەپەستی دوور لەئێدارەیی خۆی خەپەتی.
- کەنەش ناوی کارەک و سیفەت و شتەکە.
- کەنەشی بە خۆدا برد. ئێمە دەخەکی ئاینیی، پیرەز.
- کەنەش بردن لە ژاپەن. بەواتای ئێز و سەواو.
- کەنەش لەکەمەبەیتە کوردی. هەزارەکی بە دەوڵەتەندەکی، بچووکی بە پیاوکی بەتەمەن، دەست لەسەر سینگ گرتن لەگەڵ چەمانەو بە زەگرتن لەکەسانی خاوەن پەگەیی چەناپەتی بەرز بە زەگرتن بەکاردەت، لەهەمان کاتدا کەسانی خاوەن فەری ئازادخوازی ئێمە بەدیاردەییکی نەشیواوی خراپ لەکەدەدەو.
- کەنەش بەواتای کەیلەبوون وەک وەوانەبەزە بەکاردەت.
- کەنەش دەکەت دیاردەییکی نەم، خراپ، سوکایەتی، پاشکەبوون و لاوازی بەت، یان بەرز، باش، زەگرتن، توانا و هەز بەت.

سەپەم: چاوی دیوان لەخەت بەسکەنە. داوایەکی ئاشکرای ئێرەنییە،

کردن قسمی ننوښی تډای، وکو چن جړک لږفرمان و بډیاریشی لځی گرتوو. ئم واتا ئرښی، پمان دت لپشت ئم وناکردن دا واتی کی دیک ی نرښی ه، پمان دت “ت چاوت نابینت، عقت داخراوی سنوردار، بیرک و، هست و جوو و بوون بخت بڅخ. واتا، لټک ئام ژگاری و ننوښی کی ئرښی، خن ی کی نا است وڅش لټو گوتار کدا بڅرجه ست دکت. لټو وانا هقیقت و خیا دا وښی کی هڅگ او کی کس کمان ب ونا دکت، ک دت کراو و بتوانا بت. ئم و سفی کسک دکت (چاوی دیوانی نیی تا کو جریو و جووکی) تدا بت، کسکی ب بزاوت و گیان و جوو و مردوو.

کاتک دقنوو دت (چاوی دیوان لځت بڅکښ) لږدا واتی (چاو) واتا فره نگیی ک فیزیکی ک نیی، بکو م بستی (تروانین و بینین و هڅکردن). ل دیوانی شاعر بډاری ووبی مشت و مشت پوراو ب (بزاکی پ لژیان). م بستان ئو ی بڅین لڅیکردن و ی پراگماتیکدا چاو دکت چاوی سروشتی بت، هروها دکت کڅرسته ی کی واتی خواراو بت، یان فر واتا و فر ئرک و م بستی بت، ئم فر یی نرری گوتار دتوانت دروستی بکات و وڅرگیش ب پی د ورو بڅر د وونی و ښبیری ک لکی بدا ت و.

لزمانی کوردیدا ک دتین کسکی “ویژدان مردوو”، واتی هست و نڅت کانی مردوون. کس ی بویژدان، جلالد و ترسنگ و دند و اپرتنوو و دووزمان و دزن و قپیچی و پیس و بکڅرکن. فان دایک لڅیکردن و ی دقا لوانگ ی کی دیک هڅگا و دت و پی وای پراگماتیک، یان کرد قسمی و کردی ک مای تی دچن ژر نریت کی باو، ئو کات قسم کڅر یان دت درزن بت، یان فریودر. (فان دایک، ۲۰۰۰، ۱۷). کسک ک داوای چاو ن سووانی ل دکت لوی پراگماتیک و کردی ک مای تی و نریت کی باوی (درزنی و فریودانمان) ب ونا دکت. بگومان ئم نریت لکتایدا ک درنجامی دیماهی گوتار ک ی، بستر او ت و ب (مردن کی شرمنا ن ی دوور لئیراد).

چوارم: گڅک جوانان، داوات دکن بچي ناویان. کرد ی کی ئرښی، بام مڅ نیی ل دق شاعریدا، یان لگوتاری ئد بیدا واکان همان ئو واتا و بزوتن و و گریمان و در بښان بگرن و، ک است وڅش لټو دقت کدا بڅرجه ست کراون. ئاسایی ل بکاره نانی گڅک جوان ب پی د ورو بڅری ک ی م بستی شوښی (ک ښکراو کان، ک ښلدار کان بت)، شوښی جوان م بستی ل

(بـوژیدانی و پیسی دـروونـکان) بـت، (چـتریان بـ هـدای) واتـ
گوـگرـکی کـسـکی وابـستـی پاشکـی جـبـجـکار، نـک بـیار دـر.

چـتریان بـ هـدای = مـبـست = واتا ((کـیلـ جـبـجـکار، پاشکـ))
یان ((بـ ئیرادـ، ناسـربـخـ)).

هـر کـسـک ئـمـ لـنـو بیرکردنـوی خـیدا وـنا بکاتـو، دـتوانـت
هـست بـ ژمارـیک واتای دیکـی نـبینراوی نـگوتار بکات، بایـخی
گوتاری شیعی لـو دایـ، دـقنووـس چـند دـتوانـت واتا ئاشکراکان
بـ واتای شاراو بگـت، واتـ گـانـو لـپـناو وـسفکردنـکی
بینراوی لـقالبدراو نیـ، بـکو ئازادکردنی واتا نادیارـکان
لـنـو دـقـکی بـ سنووردا. شتـکان نیشانـ و هـمایـ، بـیـ کردـی
لـکدانـو وـکو کلیلی تـگـیشتن وایـ بـ حالـتی نیشانـیدـکان. (
اوغدن و رتشاردز، بدون سنة، ۲۱). مـبـستمان ئـوـیـ، وـشـ بریتیـ
لـناو و ئاماژـ بـ شتـک، کـ پشت بـ نیشانـ و هـما دـبـستـت بـ
ئـوی واتا بـخشـتـ شتـکان، لـکدانـو و ـامان پـیـوـستـ بـ
نیشانـکان، یان کلیلـکـ بـ تـگـیشتن لـو نیشانـ و هـماکان. سـباح
نجدـر هـر تـنیا وـنـی هـقیقی شتـکان (ناو و ئاماژـ و
هـماکانمان) نیشان نادات، بـکو دـچـتـ دیوی پشتـوی شتـکان،
لـگـی لـکدانـو و ـامان دـمانباتـ سـر واتای ئـو نیشانـ
زمانیانـی، واتایـک و پتر لـواتایـک بـخوـنـر دـبـخـشـن.

واتا هیچ کاتـک وـنـی هـقیقی ئـو واتایـ نا بـخشـتـو کـ مرـف
لـیـکـم بینیدا وـکو کـرـستـیـکی بـ گیان ووبـووی دـبـتـو.
لـنـو هـر دـقـکدا پتر لـدـقـکدا بـناراستـوـخی هـیـ، ئـرک و
پـیام و گوتاری خـیان ادـپـنـن.

پـنجـم: دـقنووـس دـتـ نالی و گـران و ئـنـوـر قادر موـمـد
بکوژـ) فـرمان و داوایـکی نـرـنیـ. گوتاری ئـم گوتنـ مـبـستی
کوشتن نیـ، بـکو مـبـستی پـدانی ژیانـ، دـقنووـس دـتـ ئـگـر
من/ ئـم ئـوانـی دیکـ تـنـپـنـم، لـوان باـادـستـر و دـقنووـستر
نـم، (مردووم) واتـ ئـو مـبـستی (کوشتن) وـکو سـینـوی ژیانـی
ئـوانـی دیکـ نیـ، بـکو گـیشتن و تـپـانـندی گـورـی ئـوانـی
دیکـیـ، ئـو بـدوای نـمـیدا دـگـت، واتای (بکوژـ) لـم دـقـدا
(کوشتنی هـقیقی) نیـ، بـکو نیشانـدانی گـورـی و ئـزگـرتنی
ئـوانـ.

دـقنووـس/ نـرـر چ بـخوـنـر و وـرگـرـکانی دـت:

" لـکـت نهـخستووـه ته گـرووی هیچ گـرانـیـژـکـهـوه "

کـ ئـم کارـی نـکردوـ، گوـگرـکـیـ، کـ کارـکی خراپی وـها

نہ کردوو، لک بخت گرووی گرانیبہ ژک وو، ٹمی ٹمہ خوہنڈر و و رگری د ر وای د ق ک د یبن، (بہرہ می بینین) (David Allem, 61, 2003) زہر گنگ۔ خوہنڈر چن وشکان د بینت و چن واتاکان د بینت، واتہ بیننی فیزیکی وشای (چاو / ک ن ش / ل ک / گ ر دوو) جیاواز ل وای چن واتاکانیاں د بینرت، بہ ی بیننی ٹم و ہنڈ شعیریہ س ر و ہمان ٹو و ہنڈ کاریکا تریہ تژی لہ پرسیار نیہ، ک بریتیہ ل (ت) اناوی لکاوی ک سی دوو می تاک و ل ک و کو ک رست و شتہک، گرووش وکو ہشک ل لشی مرق و ک رستہ یکی ج ستہ ی، شتہک کاریگ ریی ل س ر جری دنگ و د ر ب یں و ئاواز و وزی گوتنہ و گ یانندن د بہت، گرانیبہ ژ، بک رکی ئامازہ بکراو، ل استیدا بک ر ی ک م خاوی نی گوتار نہ ر ر ک ی، بہام ہش و ی کی نا استہ و خ د ر د ک و ت، ہیچ شوہنڈکی ل نہ و ستہ زمانییہ فیزیکیہ ب ر ج ستہ ک نیہ، بہام بوونہ کی ہ ہز و کاریگ ر و پ جووای واتای ل نہ و ستہ ل جیکی و واتای و د ر ب یں و نافیزیکیہ واتایہ ک دا ہ ی۔ ٹو نا استہ و خ ل گ و و ر گ ر ک ی د دوہت و دہت (ت ل ک ت نہ خستووہ ت گرووی گرانیبہ ژک وو)، ل ہمان کاتدا د توانرت گریمانہ ی ٹو ش بکرت، ک ک سہک بہ خاوی نی گوتار ک بہت، تہ ہیچ کارکی ل م ج رت نہ کردوو۔ ہاش ٹگ ر پرسیار کی س ر کی بک یں چ وودہات ٹگ ر حوکم لہ بار ی شتہک و بد یں، یان پمان وابہت ٹم شتہ و ہایہ، یان بیری لہ بک ی نہ و۔ (ادغون و تشارد، بدون سنہ، ۱۲۷)۔ با ہندک بیر ل م و ہنڈ خ یا ییہ بک ی نہ و، بزانیں بیروباو و حوکم کانمان لہ بار ی و چ د بہت، ٹو کاتہ بئسانی د توانین واتای واتاش بد زینہ و۔ ہاش با پگ و ٹرک و شوہنی قسہ ک ر بک ی نہ و، ک د گ ت:

ی ک م: د قنووہ قسہ د کات و پ یام ک ی ئاراستہ ی و ر گ ر ک ی (ت / ت) د کات۔ دوو م: ٹو ک سی س ی می تاک، ک کار کتہ ر کی نادیار قسہ د کات و قسہ ک ی ئاراستہ ی خودی د قنووہ و پ ی دہت تہ کارکی و ہات نہ کردوو، تہ بکوژ و س ر کوتکار و دژی ئازادی قسہ کردن نیت۔ واتہ لہ ر دا خاوی نی گوتار ک ل گ ی ک سہ کی نادیار و، کہ ہیچ ناسنام و بوونہ کی فیزیکی نیہ و لہ د ر وای د ق ک دایہ و سفی خ ی ل گ ی وشکانی ٹم کار کتہ ر د کات۔ نیشانہ ی (ک) نہ ناسراو و (و) ی نیشانہ ی ب ر د وامییہ۔ گرانیبہ ژک ک سہ کی نہ ناسراو، واتہ ہ و ا ک لہ ا بر دوو دہستی پہ کردوو و تا کو ساتی قسہ کردن ک ش ب ر د وام و کردی ل ک خستہ گ ر و و ک ش ٹہ نجام نہ دراو۔ لہ ر د دا واتای ٹہ نجامدان د گ ت بہ ٹہ نجام نہ دراو۔

نَمَم سَنوور کی کَشراو لَنَنوان (کَسَک ناو گَوَر کان تَم دَم پَمَنَدَت و داهَنان دَکات)، لَنگَم کَسَک (پاشخاپَر کَم و قَم پَم چیم و نانی نانیش).

لَنگَم ان بَم دواي نَم و واتا يانَم نا اَسَت وخَن پَم وِستَم بَير بَکَم يَنَم و، باشَم نَم گَر بَيرمان کَر دَم و چ دَم قَم و مَت؟ کاتَم کَر دَم ي بَير کَر دَم و وود دات، واتَم نَمَم بَيرمان کَر دَم و، کَم نَمَم بَير دَم کَم يَنَم و دَم قَم بَير دَم کاتَم و، بَير کَر دَم و شَم گَم انَم بَم دواي واتا و مَم بَم سَت.

گوتاري شيعر پَشت بَم شَتَم گوتراو هَم مادار و نيشانَم دار کان دَم بَم سَت، هَم زِي بَم هَم زِي و شَم و شَم واز و مَم بَم سَت ي کار هَم ناني و بَم سَتراو تَم. سَم باح مَم نَجَدَر دَم مَم کَم لَنَنو و شَم دا دَم ژيت، نَم و نيشتمانَم کي هَم يَم ناوي شيعر، بَم تاو لَنَنو هَم تاوي شيعر دا بَير دَم کاتَم و شَتَم کان لَم دَم داتَم و و نيشانَم و هَم ماي نو بَم و شَم کاني دَم بَم خَشَت.

گوتاري شيعر کَم

دَم قَنووس و مَم کو نَم نَداز يار کَم لَنَنوان کات و شو نندا و ناکَر دَم کي زمانى و واتاي مَم شَنتر لَم مَم ژي و وونا کي دروست کَر دَم و، کَم شاعير لَنَنو فشار کي دَم روونى، لَنَنو ديوانَم کي پَم لَم جوو و فشار و داکَم شان و کار تَم کَر دَم و کار دانَم و و بَم رَه مَدار دَم ژيت، نَم و لَم چاو کَم پتر و لَم هَم زار ديدو فکر و مَم گا پترى لَنَنو هَم ناوي تَم نيا دَم قَم کدا تَم ر و ز و بَير کَر دَم و کَر دَم و.

نَم و خَم ي قَسَم کَر مَم، خَم ي گو مَم گَر، هَم ر خَم شى بَم يار دَم ر کي نا اَسَت وخَم ي نَم و دَم قَم کَم يَم. نَم و نَم ايشَم کي پراگماتيکانَم کار کَتَر و ووداو و گَم انَم و و پَم شَهاتَم کاني کَر دَم و. نَم و بَم زمان هَم ز دروست دَم کات، نَم بَم هَم ز زمان دروست بَم کات. نَم ر کي پَم يو نديکَر دَم بَم و ر گَر کاني، کَم لَم بَن مَم تدا کار کَر دَم بَم گَم يان دَم شَتَم ک، يان کار کَم کَم پَم يو ندى پَم يَم و هَم يَم. (ج.ب. براون، ج. يول، ۱۹۹۷، ۲).

گوتمان گوتار بريتيم لَم پَم اندنى مَم بَم سَتَم و بَم ديه ناني واتا يَم کي قو و تر و مَم شَدارتَر لَم واتا سَرو شَتيم هَم قيقيم هَم سَت پَم کراو کان، پَم ران دَم کَر دَم ي پَم يو نديکَر دَم لَنَنوان نَم ر و و ر گَر، ثامان جى گَم يان دَم پَم يامَم و کار تَم کَر دَم و جوو يان دَم و ر گَر کاني مَم. هَم نَم ک دَم قَم خو مَم ر بَم دوايدا دَم گَم مَم، هَم نَم ک دَم قَم ش هَم يَم بَم دواي خو مَم ر دا دَم گَم مَم، هَم شيانَم و مَم کو کَم پَم شاخَم کي تَم پيو باي مَم بَم خو مَم ر نادات، دَم مَم مَم من دَم قَم، دَم قَم ناب مَم خو مَم ر کاني دَم قى بَشَم مَم.

دَم قَنووس دَم مَم ت:

شاعیری پاشخا پهړك و قـپهچى و نانى نانیش

له كاتى كـنووشدا مرد

ئـو كـسانـى گوتـار پـشكـش دـكـن، بـاكـشـان و هـشتـنـوـى
گوـرـكـانـيان لـبـردـم ئاگردانى گوـگرتـنـو لـسـرـتا و ناوـاستى
قـسـكانـياندا (مـبـستـگـورـكـ، وائـاـيـ استـقـينـكـ، گوتـنـ
يـكـلاكـر و مـبـستـسـرـكـيـ زلـكان نادرـكـن) بـئـوـى وزـى
درـكـردن و درـكانـدن لـاى وـرـگرـزوو بـتاـ نـبـتـوـ.

دـقـنـووسى دـقى (وـسـيـت) پـيام و مـبـستـسـرـكـيـ دـردـبـت
لـپـنـاسـ و وـسـف و ئاكارى شاعـيرـكـ، كـبـتـ ماـيـى خـنـلـگـرتـن،
يان جـرـكـ لـنامـردـكان، كـسـكـى بـبينـ و تاكـ و ملكـچى
فـرمانـ اسـپـردـراوـ خـراپـكانـ. ئـو گوتـارـكـى ئـوـيـ بـتـ
وـسـيـتـ ئـگـر دـتـوانـيت شاعـيرـكـى باشـ، نالى و گـران و ئـنوـ
قادر محـمـد) تـپـنـنـ، لـوان باـدادـستر لـدـق و جوانوـستر لـوان
و زمانـزانتـر لـشـيعـر دـركـوـ، نـكـبـيتـ شاعـيرـكـى (پاشـخـا پـرـكـ) و
(قـپـچى) و (نانى نانى/ دـرـزـكـر)، چـونـكـ ئـگـر شاعـيرـكـ هـزار
بـگـاى هـمـجـرى دـربـين و ئاوسـاندنى دـقى بـواتـا و فـكر نـبـت،
ئـگـر شاعـيرـكـ فـرـبين و فـرـفـكر نـبـت، ناـتـوانـت لـهـر وـشـ و
گوتـن و دـربـين و وـناـكـردنـكـدا فـرـدـسـات و تـوانـا و وزـبـت.

دـقـنـووس گوتـارـكـى لـوـ چـكـردـتـوـ كـ شاعـيرى (قـپـچى و
پاشـخـا پـرـكـ و دـرـزـكـر) لـكـاتى كـنـش بردنـدا دـمرـت. ئـو
مـبـستى مردنى هـقـيـقى نـيـ، بـكـوـچـونـ دـرـوـى شاعـيرـ لـنيـو
دـسـات و پـگـ و سـح و خوـنـى دـقـدا، چـونـكـ گوتـارى دـقـنـووس
(بـكوژ و مرد) نـيـ، بـكـوـ (بـيرـكـو و پاشـخـا پـرـكـ) نـبوونى
مـبـستـ.

بـپـى شـيـكـردنـوـى پـراگـمـاتـيـكى و بـپـشت بـستن بـكـردـ قـسـمـى لـنـو
گوتـارى ئـم دـقـدا بـمان دـردـكـوـت، نـرـر زانـيارـيـكى
ناـاستـوخـمان پـدـات، كـ شاعـيرـكـى فاشـل، كـ لـسـايـى قـپـ
دـژيت، هـيچى پـنـماو و دواى بـتـمـن كـوتـن شـيعـر دـنووسـت،
ناـتـوانـت شاعـيرـتـى شاعـيرـ پاـيـدارـكان تـپـنـنـت، بـيـوـ
نـخـشـكـ، لـسـايـى كـنـش بردن دـيـوت نـوبانـگ و دـسـات و دـق
پـيدا بـكات، كـنـش بـ شاعـير هاوتـاى مردنـ. ئـم لـگـى كـردـكانى
نـو ئـم سـتـ كـورتـانـ، دـخـى دـروونى و شـوازي بـيرـكـردنـو و جـرى
كات و كارـكان و شوـنـكان دـدـزـينـو.

واتـا فـكرـيـكان، لـ و تـاى كـردـكانى نـو زمان و لـ پـيوـنديـ
خـياـى و هـقـيـقىـكان، لـ كـردـى يـزمانى و كـردـى هـچـونـ
دـروونى و فـكرـيـكانـو سـرچـاو دـگـرت.

کارکتار کا نی دق

قسقکار / نرر اناوی لکاوی (م) کسسی یقکمی تاک، ئم جرق دق تاک لدری کسسی یقکمد کارکتاری سرقکییتی، نااستوخ بت، یان استوخ (من) قسقکار و نرر و کارکتاری سرقکییتی، بمان ددرکوت قسقکار استوخ لنیو دقدا وکو سرقکرد و بیرکرو و ئندازیاری وشکان هسسوکوت دکات. لم دقدا (من) وات خودی شاعیر/ سباح نجردر خاون و اپپنی گوتارک ی. و رگرکان ئمانن (ات/ کسسی دوو می تاک وات ت)، ئم یان و رگری راستوخ ی نو دقک ی، ل نو دقکدا شاعیر قس لگ تدا دکات، لدررو ی دقکدا من و تی خو نر و رگرکی دیک دقک ی.

کات و شون دیار نی، بام دزانین دقنوس کو/ شیعری وکو نرر ه ی، وات دیار نیی باسی چ و رزک دکات و ووداوکان لشو، یان ئژدا ئنجام دراون. دیار نیی بزانیین دوروبری گوتنکان و کشی سروشتی چن، هروها رووداوکان لچ شو نکدا وویان داو. ب ی دکرت گریمان ی ئو بک ی، ک کردی خراپ، خ بچو وکردن وی شاعیر ب (قپی و نانی و ک نش) هیچ کات و شونکی نی، ئاسایی لدررو ی تانین و لکدان وکاندا وودات.

لهمان کاتدا کارکتاری لاوکیش ه ی، وکو: شر، مرد، چق، ئوان، نالی و گران و ئنور قادر محمد و گرانیبژ، شاعیر، پاشا پرک، قپی چی.

ئ نجام

گوتاری شاعر، ل نو واتای ه زار ننگا هز و وز پید دکات، هیچ واتای کی ه قیقی و برجست ب دوو واتا یان پتر ل دوو واتا ونا ناکات و، هز و وزی شاعر ل فکر و واتا و فر دس هاتی وش و هز و ئاوازی وشکان و کاریگری دروونی د رب ی و گوتنکانی د ی.

سباح ر نجردر ل نو وشدا دژیت، ئو ناچت ددررو ی دق، ه موو وز و دس هاتی کی خی ل نو دقدا چ دکات و، ب ی نای و وکو قپی چی کی ملکچ بمرت، ئو ب شاعر دژیت. ت نیا شاعر! ه ست دکرت، و سیات ب مردن ناکات، بکو و سیات ب ژیان دکات و ب شاعیر پاشا پرک کان دکات و ئام ژگاریان دکات و پ بیان دت ب ئو ی لکاتی ک نشدا ن مردن و شر بتانخوات، وات گور ی و وش ی گرم و شیعری ب ئازار، نابت دق کی زیندوو، ئو و سیت دکات و به نندک دت ئگر دت تان و کو من

جارج يوكس، مابستناسى پراگماتيك، وورگوانى راحيم سورخى، ناواندى
توئيندوانى عابدورحمان زابىحى، سلمانى، ٢٠١٦.
د. وريا عومر ئامين، ئاسايكى ترى زمانوانى، دزگاي ئاراس،
هوللر، چاپى يكم، ٢٠٠٤.

ربرت دو بكراند و لفغانغ دريسلر، مدخل الى علم لغة النص، ترجمة
الهام ابى غزالة و على خليل حمد، مطبعة دار الكتاب، بيروت، ط١،
١٩٩٢.

زنتسيسلاف وارزنياك، مدخل الى علم النص- مشكلات بناء النص، ترجمة
سعيد حسن بحيرى، مؤسسة المختار للنشر والتوزيع، القاهرة، مصر،
ط١، ٢٠٣٣.

https://dengekan.info/archives/19313
صلاح فضل، بلاغة الخطاب وعلم النص، دار الكتاب المصرى، القاهرة،
دار الكتاب اللبنانى، بيروت، ط١، ٢٠٠٤.

قان داىك، النص و السياق، اتقواء البحث فى الخطاب الدلالى و
التداولى، ترجمة عبدالقادر قنينى، افريقيا الشرق، المغرب، ٢٠٠٠.
ك. آوريكيونى، فعل القول من الذاتية فى اللغة، ترجمة محمد
نظيف، افريقى الشرق، دار لابيضاء، ٢٠٠٧.

محمد الشاوش، اصول تحليل الخطاب فى النظرية النحوية العربية-
تاسيس نحو النص، جامعة منوبة المؤسسة العربية للتوزيع، تونس،
ط١، ٢٠٠١.

David Allem, Getting Things Done the art of stress- free
productivity, published by the Penguin Group Penguin Group
(USA) LLC 375 Hudson s. Ne York, 2003, 61